

TỘI DANH BẰNG NHAU, TỘI DANH NẶNG HƠN VÀ TỘI DANH NHẸ HƠN

TRỊNH TIẾN VIỆT *

Tóm tắt: Tội danh gắn với một hành vi nguy hiểm cho xã hội đã được mô tả trong Bộ luật Hình sự, phản ánh bản chất pháp lý của hành vi này so với hành vi khác. Tuy nhiên, lí giải về tội danh và cách xác định tội danh bằng nhau, tội danh nặng hơn và tội danh nhẹ hơn chưa được quan tâm nghiên cứu. Bài viết làm sáng tỏ khái niệm tội danh và đưa ra những tiêu chí xác định tội danh bằng nhau, tội danh nặng hơn và tội danh nhẹ hơn qua minh họa quy định của Bộ luật Hình sự năm 2015, từ đó kiến nghị xây dựng các khái niệm trên nhằm bảo đảm xử lí đúng tội danh và đúng “mức độ” trách nhiệm hình sự, bảo đảm quyết định hình phạt được chính xác, cũng như nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh phòng ngừa và chống tội phạm.

Từ khoá: Tội danh; tội danh bằng nhau; tội danh nặng hơn; tội danh nhẹ hơn

Ngày bài: 14/3/2022

Hoàn thành biên tập: 25/7/2022

Duyệt đăng: 25/7/2022

SIMILAR CRIMES, MORE SEVERE CRIMES AND LESS SEVERE CRIMES

Abstract: Crime refers to an act which is dangerous to the society as prescribed in the Penal Code, reflecting the legal nature of such act compared to other acts. However, there are only a few of research works on the definition of crimes and how to identify similar crimes, more severe crimes, and less severe crimes. Therefore, this paper aims at clarifying the definition of crimes, identifying criteria of similar crimes, more severe crimes, and less severe crimes as illustrated in provisions of the Penal Code 2015 to make recommendations on the definitions of these types of crimes, with the aims of ensuring proper determination of crimes and “levels” of penal liability, applying accurate penalties, and improving the effectiveness of crime prevention.

Keywords: Crimes; similar crimes; more severe crimes; less severe crimes

Received: Mar 14th, 2022; Editing completed: July 25th, 2022; Accepted for publication: July 25th, 2022

1. Đặt vấn đề

Hiện nay, trong khoa học luật hình sự và thực tiễn xét xử, áp dụng pháp luật hình sự cho thấy, bên cạnh khái niệm tội phạm, còn có sử dụng thuật ngữ “tội danh”. Do vậy, tội danh là gì và nghiên cứu tội danh để làm gì là nhiệm vụ cần làm sáng tỏ. Bởi lẽ, luận giải rõ ràng vấn đề này không những có cơ sở đánh giá chính xác tính chất, mức độ nguy hiểm cho xã hội của tội phạm để nâng

cao hiệu quả phòng ngừa và chống tội phạm, sắp xếp cùng nhóm “khách thể loại” đối với các hành vi nguy hiểm cho xã hội cùng tính chất, mà qua đó, bảo đảm quyết định hình phạt chính xác, công bằng, vì “xác định tội danh là tiền đề của định hình phạt”¹, đặc biệt xác định rõ được mức độ trách nhiệm hình sự khi tổng hợp hình phạt trong trường hợp phạm nhiều tội đối với người dưới 18 tuổi phạm tội khi có tội danh nặng, tội danh nhẹ hơn

* Phó Giáo sư, tiến sĩ, Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội
E-mail: ttviet@vnu.edu.vn

¹ Đào Trí Úc (Chủ biên), *Mô hình lí luận về Bộ luật Hình sự Việt Nam (Phần chung)*, Nxb. Khoa học Xã hội, Hà Nội, 1993, tr. 213.